

ПЕРЕПЛЕЛИСЬ МАЙБУТНЄ Й ДАВНИНА

вичани із зеленцями на найновіших іномарках. Та й так на території сіл майже у кожному дворі - по легковому, вантажному авто. «У нас налічується більше 200 тракторів, - каже сільський голова Павло Крупко, - тож кінь для моїх земляків - уже вчорашній день».

У спадок від колишнього сільгоспдприємства «Партизан», за розвалом якого й досі сумують статечні віком сварицевичани і зеленці, залишилося кілька добротних цегляних будівель й оригінальний в'язний знак на зразок того, що біля офісу Європарламенту (на фото вгорі). З усього відчувається, що тут в усі часи цінували стабільність і розмах.

Хоча населені пункти виглядають цілком по-сучасному, перша писемна згадка про

області навчальний заклад, який зберіг таку базу, й досі випускає своїх вихованців у доросле життя уже з професією; можливо, саме тому в цих селах такий широкий тракторний парк). Уже понад 17 років тут діє театр шкільних мініатур та музей історії села. Тільки у Сварицевичах вас навчать мистецтва виготовлення батіка. А ще при школі - кілька присадибних ділянок з фруктовими деревами та квітниками. «Незважаючи на міністерські рекомендації щодо обмеження трудового навчання в Чорнобильській зоні, ми завжди продовжували виховувати наших дітей працею», - каже директор школи Олена Полохович.

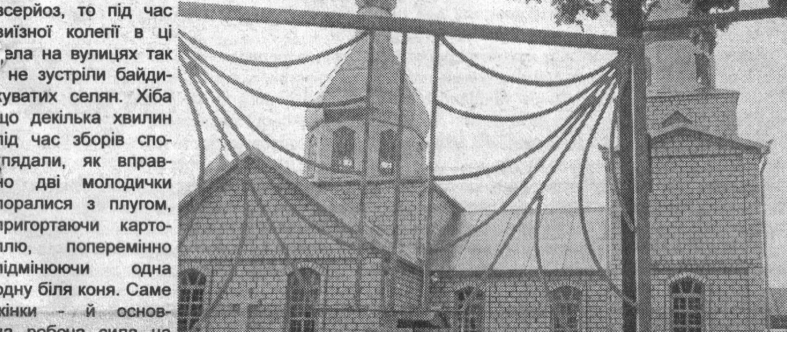
Та й відпочивати тут вміють і люблять. Ми якраз потрапили на туристичні змагання при літньому таборі, що організований у школі (на

Сварицевичі та Зелень тим відмінні від сотень інших поліських сіл, що тут влітку годі шукати молодого чоловіка. Майже все працездатне чоловіче населення виїздить за кордон - ремонтувати й будувати житло для «нових руських» у Пітері та Москві. Жінки ж теж часу не гають - чекають сезону, щоб заробити на чорницях, грибах, журавлині. «У нас жінки такі, що самі і виорють, і заволочать, і сіно згребуть та до хати привезуть, і вся худоба на них», - жартують тут. Але якщо всерйоз, то під час виїзної колеї в ці села на вулицях так і не зустріли байдкуватих селян. Хіба що декілька хвилин під час зборів сплядали, як вправно дві молодички поралися з плугом, пригортаючи картоплю, поперемінно підмінюючи одну одну біля коня. Саме жінки - й основ-

дарськими будівлями. «У нас тепер й курятники з евроремонтом», - жартує заступник голови РДА Олександра Гребень, сама вихідць із Сварицевич. А таких фінських бань як тут, напевне, не знайдеш деінде, хіба що під Пітером, звідки й запозичили місцеві умільці технологію. Загалом село розростається на очах. Щороку вводиться в експлуатацію, як мінімум по 5 нових будинків. З усього видно наскільки

Церква с. Зелень.

Сварицевичі датується ще 1050 роком. Нині тут налічується більше 600 дворів і проживає понад 2000 мешканців.

Понад 60 років у селі працює цегельний завод (на фото внизу) та лісництво, на базі якого у 1982 році створено Сварицевичський ботанічний заказник площею більше 2000 га, який входить до складу природно-заповідного фонду України. У 1991 році до основних окрас села додалися будівлі дитсадка та загальноосвітньої школи. У 2003 тут стала до ладу лікарська амбулаторія.

У цього села давні культурно-освітні традиції. Приміром, у тому ж 2003 році

фото). На власні очі подивилися, як вправно долають юні туристи водні перешкоди через навислі перепади. Скуштували духмяного купішу на диму й запашного узвару із чорноплідної горобини, що вирощують тут же при школі.

Місцеві жителі як ніде інше, досі зберігають музично-поетичні пам'ятки давнини, дохристиянські звичаї, повір'я та народні свята. Відомий етнограф Василь Скуратівський писав: «Сварицевичі - реліктове село, поліський осередок, який заслуговує на статус фольклорно-етнографічного, а, можливо, навіть міжнародного значення, адже йдеться про загальнослов'янську пам'ятку».

на робоча сила на місцевому цегельному заводі. Чоловіки, бачите, - повсюдно романтики, не витримують монотонної одноманітної роботи.

Не знайшли ми за недовготривалі відвідини й тієї місцини, що зазвичай по селах називають «біржею», де збираються шанувальники «зеленого змія». Кожен із селян був зайнятий ділом, поспішаючи чи то гужовим, чи механізованим транспортом до своїх наділів. Пора така настала – гуляти ніколи.

Від асфальтованої траси до села веде кілька кілометрів ще повоєнної бруківки, що хоч-не-хоч гальмує швидкість, коли цінуєш авто і власні кості, до 40 кілометрів на годину. А зустрічає село новозбудованою всуціль цегляною вулицею. Взагалі-то, хоча село й лісове, основний будівельний матеріал тут – цегла, позаяк мають власний цегельний завод. Треба відзначити, будинки будувати тут вміють – мурують добротно, навіки, за гарними архітектурними проектами, з усіма госпо-

зросли статки тутешніх селян. Тут якщо святкують весілля, то автомобільний кортеж розтягується настільки, що перша машина вже сягає церкви у Сварицевичах, а остання – ще залишається в Зелені. Й дай сюди хороші дороги – поверте, катилися б сварице-

традиції. Приміром, у тому ж 2003 році школа відсвяткувала столітній ювілей. Нині це освітній заклад нового типу - справжній флагман освіти України: з двома комп'ютерними класами, майстернями з обробки дерева, металу, тканини, пошиття одягу, навчальною базою для здобуття професії машиніста-тракториста (до слова, це єдиний в

йдеться про загальнослов'янську пам'ятку». Адже, справді, один раз на рік, на Зелені свята, котрі нині ми відзначатимемо 23 червня, Сварицевичі уподібнюють до Мекки для усіх шанувальників автентичного фольклору – тут досі в єдиному місці на Україні побутує православ'янський обряд «Водіння Куста». Цей обряд неодноразово бачили й в столиці, де презентувала його родина Чудіновичів, які вже більше 40 років «спеціалізуються» в селі на «Кустові», в інших містах України та за кордоном. Якогось року тут у спільному хороводі заспівували клечальних пісень навіть негри.

Парадокс, але в цьому заповіднику прадавньої загальноукраїнської культури чи не найгостріше стоїть проблема... із сільським клубом. Адже місцевий клуб побудований ще у 1958 році із цегли, що залишилася від розібраної церкви, й нині зовсім не задовольняє потреби сучасних Сварицевич. Тож, буває, на свята стільки набивається людей, що й повернутися важко. Тому зазвичай, загальновідомий фестиваль «Водіння Куста» проводять біля іншого сільського осередку культури - кафе-бару «Волна». Цю російськомовну назву закладу, як і його сам, подарував односельцям відомий на тепер московський бізнесмен котрий зріс у простій сварицевичській родині. Свого часу відкриття цього бару перетворилося на справжнє шоу, участь в якому взяли дві відомі московські шоу-групи. Тож попри віддаленість, не така вже Сварицевичі й глибинка. Своєрідна поліська місцина, що живучи за законами пращурів, щодень далі крокує в Європу, створюючи достаток своїми руками на власному обійсті.

Вулиця «пітерська» у Зелені.

Усього під час колегії у Сварицевичах розглянули п'ять питань: про стан дотримання законодавства України у сфері поводження з відходами на території району; про заготівлю кормів для громадського тваринництва; про стан роботи щодо запровадження прищільного садівництва та благоустрою територій загальноосвітніх навчальних закладів; про підготовку до заготівлі лісових ресурсів та про Герб району.

Людмила РОДИНА.